

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย...กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)...

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง ด้านกฎหมาย

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สมควรปรับปรุงให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้สะดวกและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เนื่องจากการกำหนดกลไกให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย และเป็นการรับรองสิทธิของประชาชนในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๔ จึงต้องมีกฎหมายกลางเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามในเรื่องดังกล่าวไปในทิศทางเดียวกัน

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ปฏิบัติตามกฎหมายที่ยังใช้บังคับอยู่ กล่าวคือพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาได้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร.....

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ..... มีความสัมพันธ์และใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นการปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิมเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้สะดวกและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง.

ไม่มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวก่อให้เกิดหน้าที่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด และอำเภอ

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้อันตราย คัดกรอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

ไม่มีมาตรการป้องกัน เนื่องจากร่างกฎหมายดังกล่าวไม่มีผู้ได้รับผลกระทบหรือถูกจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดภาระแก่บุคคลใด

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

๑. ร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

๒. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมาย โดยมีกลไกในการเสนอที่ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไร

กฎหมายดังกล่าวเป็นการปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระและวิธีการบางประการ ซึ่งมีใช้หลักการใหม่ในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น เพียงแต่ปรับเปลี่ยนให้การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นโดยประชาชนให้สะดวกยิ่งขึ้น โดยหน่วยปฏิบัติคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ทันทีที่มีการตรากฎหมาย

และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่ ตามร่างมาตรา ๖ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิญชวนประชาชนที่สนใจในเนื้อหาข้อบัญญัติท้องถิ่นที่มีผู้เข้าชื่อเสนอ เพื่อเข้าร่วมเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

มีแนวทางในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และเครือข่ายสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๗,๘๕๒ แห่ง

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน.....-.....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.....-.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว.....-.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น.....-.....อัตรา

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ..... ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ เนื่องจาก เป็นกฎหมายที่ให้สิทธิแก่ประชาชนในการเสนอกฎหมายในระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นของตนส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาตามไปด้วย

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ..... เป็นกฎหมายที่ให้สิทธิประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยประชาชนสามารถเสนอกฎหมายเพื่อให้บังคับในพื้นที่ของตนเพื่อประโยชน์ในท้องถิ่น และเกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

ไม่มี

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ไม่มี

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ไม่มี

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ ในร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ได้กำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติที่เสนอโดยประชาชน เพื่อให้มีการกลั่นกรองร่างข้อบัญญัติ ก่อนเข้าสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่น ซึ่งตามกฎหมายเดิมไม่มีกระบวนการดังกล่าว อีกทั้ง ในคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวได้กำหนดให้มีผู้แทนของผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าสองคนร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วยเพื่อร่วมพิจารณาและชี้แจงเหตุผลการเสนอร่างข้อบัญญัติดังกล่าว

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา ไม่มี

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อ ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น อันจะเป็นตัวแสดงถึงเจตนารมณ์ร่วมกันของประชาชนในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งอาจเกิดการปลอมลายมือชื่อ จึงกำหนดให้สามารถยุติการดำเนินการได้ หากพบว่ามี การปลอมลายมือชื่อ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๒ เมษายน ๒๕๖๓

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ผู้รับผิดชอบ ๑. นายณรงค์ศักดิ์ สุขสมบูรณ์ ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

๒. นายกรวุฒิ บรรยงวรพินิจ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑

๓. นางสาววารภรณ์ ขวัญเรือน นิติกรชำนาญการพิเศษ

๔. นายธนาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์ นิติกรปฏิบัติการ

หมายเลขติดต่อ ๐๒ ๒๔๑ ๙๐๓๖

อีเมลล์ Thanawutlaow@gmail.com

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๔๑๗/๒๕๖๓

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น
พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสมควรปรับปรุงให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้สะดวกและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล
องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
ที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบัญญัติ และข้อบัญญัติขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด
นายกเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา
และผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“ประธานสภาท้องถิ่น” หมายความว่า ประธานสภาขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๕ การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องดังต่อไปนี้ จะกระทำมิได้

(๑) งบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(๒) การงด ลด หรือยกเลิกการเก็บภาษี อากร หรือค่าธรรมเนียม

(๓) การกู้เงิน การค้าประกัน การใช้เงินกู้ การพาณิชย์ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) การอันมิได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๖ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอยู่ในวันที่ยื่นคำร้องเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๗ และต้องไม่อยู่ในระหว่างเป็นผู้ถูกต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งรวมกันจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคนหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นภายหลังจากที่สภาท้องถิ่นนั้นสิ้นอายุหรือถูกยุบครั้งสุดท้ายแล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า

ผู้มีสิทธิเข้าชื่อตามวรรคหนึ่งผู้ใดประสงค์จะดำเนินการเพื่อให้มีการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อมีร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้ว ให้มีสิทธิเชิญชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ร่วมเข้าชื่อให้ครบจำนวนตามวรรคสอง

การเชิญชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ร่วมเข้าชื่อตามวรรคสามจะกระทำเป็นหนังสือหรือเชิญชวนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ แต่ต้องแนบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นไปพร้อมกันด้วย

การร่วมเข้าชื่อต้องมีหลักฐานแสดงชื่อ อายุ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชนของผู้ร่วมเข้าชื่อ และข้อความที่แสดงให้เห็นว่าตนสมัครใจเข้าร่วมในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น พร้อมทั้งลงลายมือชื่อและส่งไปยังสถานที่ที่ผู้เชิญชวนกำหนดไว้ในหนังสือเชิญชวนหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวรรคสี่

มาตรา ๗ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้ยื่นคำร้องต่อประธานสภาท้องถิ่น โดยคำร้องต้องประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) เอกสารที่มีชื่อ อายุ ที่อยู่ และเลขประจำตัวประชาชนของผู้เข้าชื่อทุกคน และข้อความที่แสดงให้เห็นว่าตนสมัครใจเข้าร่วมในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น พร้อมทั้งลงลายมือชื่อ

(๒) ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งต้องมีสาระสำคัญและเป็นไปตามแบบที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น

(๓) รายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่จะมีอำนาจดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเสนอและการพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่น จำนวนไม่เกินสิบคน

(๔) คำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อตาม (๓) ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเข้าชื่อตามมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

การถอนการเข้าชื่อของผู้เข้าชื่อที่กระทำภายหลังจากประธานสภาท้องถิ่นได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว หรือผู้ร่วมเข้าชื่อยุติหลังจากที่ได้ร่วมเข้าชื่อแล้ว ให้ถือว่า การเข้าชื่อของผู้นั้นยังคงมีผลอยู่

มาตรา ๘ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ และประสงค์จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๗ (๒) ให้ หรือดำเนินการให้มีการเชิญชวนให้ร่วมเข้าชื่อตามมาตรา ๖ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า หรือให้ดำเนินการทั้งสองกรณี ให้ยื่นคำร้องต่อประธานสภาท้องถิ่น และให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้ตามความประสงค์ของผู้ร้อง

จำนวนผู้เข้าชื่อยื่นคำร้อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำร้อง วิธีการประกาศเชิญชวน และระยะเวลาดำเนินการของเจ้าหน้าที่ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภาท้องถิ่นกำหนดโดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

จำนวนผู้เข้าชื่อยื่นคำร้องตามวรรคสอง จะกำหนดให้เกินสิบคนมิได้

มาตรา ๙ ในระหว่างการเชิญชวนให้มีการเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ห้ามมิให้มีการแก้ไขหลักการและข้อความในร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น เว้นแต่เป็นการแก้ไขข้อความผิดพลาดที่มีใช้สาระสำคัญ

มาตรา ๑๐ เมื่อประธานสภาท้องถิ่นได้รับคำร้องตามมาตรา ๗ แล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบคำร้องว่าถูกต้องและครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ถ้าประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นต่อสภาท้องถิ่นตามข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่นโดยเร็ว พร้อมทั้งจัดให้มีการปิดประกาศร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นและรายชื่อผู้เข้าชื่อยุติดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ในกรณีที่ประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าคำร้องที่ได้รับไว้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้คืนคำร้องให้ผู้ยื่นไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด เว้นแต่การไม่ถูกต้องครบถ้วนนั้นเกิดจากการปลอมลายมือชื่อ ให้ยุติการดำเนินการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น และให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการให้มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจต่อไป

มาตรา ๑๑ ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นของสภาท้องถิ่น ให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ โดยให้สภาท้องถิ่นแต่งตั้งผู้แทนของผู้เข้าชื่อตามมาตรา ๗ (๓) จำนวนไม่น้อยกว่าสองคนร่วมเป็นกรรมการวิสามัญด้วย

สภาท้องถิ่นต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ประชาชนเสนอให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาตามที่ข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่นนั้นกำหนด

มาตรา ๑๒ บรรดาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องตกไปเพราะเหตุอายุของสภาท้องถิ่นสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาท้องถิ่น ถ้าภายใน หนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่เรียกประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้ง ผู้แทนของผู้เข้าชื่อ เสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๗ (๓) ยืนยันเป็นหนังสือต่อประธานสภาท้องถิ่นให้พิจารณา ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นต่อไป ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ต่อสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาโดยเร็ว

มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำความผิดฐานปลอมลายมือชื่อในการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติ ท้องถิ่น ให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลสั่ง

มาตรา ๑๔ การเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น ที่ได้ดำเนินการไปโดยชอบตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ ส่วนการดำเนินการต่อไปให้ดำเนินการ ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ ให้กระทรวงมหาดไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไข เพิ่มเติมบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่ง ตามวรรคหนึ่ง ให้การดำเนินการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปตามที่ ประธานสภาท้องถิ่นกำหนด

มาตรา ๑๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่อง การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่อง ด้านกฎหมาย

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สมควรปรับปรุงให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งตามกฎหมายเดิม กลไกการถอดถอนยังไม่มีประสิทธิภาพ การลงคะแนนเสียงของประชาชนไม่สำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เนื่องจากจำนวนที่ใช้ในการถอดถอนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยมีการเข้าชื่อเพื่อลงคะแนนเสียงถอดถอนจำนวน ๑๖ ครั้ง แต่สามารถถอดถอนได้จริงเพียง ๔ ครั้งเท่านั้น และเพื่อปรับปรุงบทบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เนื่องจากการกำหนดกลไกให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นการรับรองสิทธิของประชาชนในการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๔ จึงต้องมีกฎหมายกลางเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติการในเรื่องดังกล่าวไปในทิศทางเดียวกัน

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ปฏิบัติตามกฎหมายที่ยังใช้บังคับอยู่ กล่าวคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาได้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร.....

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นหน่วยรับฟังความคิดเห็น)

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ..... มีความสัมพันธ์และใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยร่างกฎหมายดังกล่าวได้ปรับปรุงหลักการให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

ไม่มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวก่อให้เกิดหน้าที่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด และอำเภอ

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้อันตราย คัดกรอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

มาตรการป้องกันกรณีสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกเข้าชื่อเพื่อถอดถอนออกจากตำแหน่ง ผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิทำคำชี้แจงเป็นหนังสือเพื่อแก้ข้อกล่าวหา และกรณีสอบสวนพบว่าไม่มีความผิดตามที่ผู้กล่าวหา หากยังอยู่ในวาระที่ดำรงตำแหน่งก็ให้ผู้กำกับดูแลสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ตามเดิม หากพ้นวาระจากตำแหน่งจากตำแหน่งไปก่อน ให้ได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงได้ทุกประการ

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

๑. ร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ในการตรวจสอบการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๒. ประชาชนได้ตรวจสอบการทำหน้าที่ เพื่อรักษาผลประโยชน์โดยรวมของท้องถิ่นผ่านกลไก การเข้าชื่อเพื่อขอให้สอบสวนหรือเพื่อให้มีการถอดถอน

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ...กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กฎหมายดังกล่าวเป็นการปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระ และวิธีการใหม่ ซึ่งจากเดิมเป็นการเข้าชื่อเพื่อลงคะแนนเสียง แต่หลักการใหม่เป็นการเข้าชื่อเพื่อขอให้มีการสอบสวนและเข้าชื่อเพื่อขอให้มีการถอดถอน ซึ่งต้องหลังจากมีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว จะต้องตรากฎหมายลำดับรอง คือ กฎกระทรวงเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและการสอบสวน โดยได้ดำเนินการร่างกฎกระทรวงดังกล่าวไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการหรือไม่ ตามร่างมาตรา ๑๐ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปิดประกาศหนังสือ แสดงเจตนาและบัญชีรายชื่อของผู้เข้าชื่อในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

มีแนวทางในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและเครือข่าย สารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๗,๘๕๒ แห่ง และจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติตามกฎหมายเป็นไปอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน.....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น.....อัตรา

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ..... ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ เนื่องจาก เป็นกฎหมายที่ให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าชื่อกัน เพื่อขอให้มีการสอบสวนหรือถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หากพบเหตุตามที่กฎหมาย กำหนด

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ..... เป็นกฎหมายที่ให้สิทธิแก่ประชาชน ในการเข้าตรวจสอบการใช้อำนาจของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

ไม่มี

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ไม่มี

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ไม่มี

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

เนื่องจากการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ได้กำหนดไว้สองกรณี กล่าวคือ ๑. การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และ ๒. การเข้าชื่อขอให้มีการสอบสวนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยในการเข้าชื่อขอให้มีการสอบสวนเพื่อถอดถอนฯ กฎหมายกำหนดให้ผู้กำกับดูแลต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนให้ทราบข้อเท็จจริงตามที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกกล่าวหา เพื่อให้การแสวงหาข้อเท็จจริงเป็นไปอย่างถูกต้องและยุติธรรมกับทุกฝ่าย

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

มาตรการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นลักษณะป้องปรามเพื่อยับยั้งผู้กระทำความผิดหรือป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิด ซึ่งมาตรการดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยเน้นลงโทษกับผู้กระทำความผิดที่กระทำโดยมีเจตนาทุจริต

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อ ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญในการเข้าชื่อเพื่อขอให้มีการถอดถอนและเข้าชื่อเพื่อขอให้มีการสอบสวน อันจะเป็นตัวแสดงถึงเจตนารมณ์ร่วมกันของประชาชนที่เข้าชื่อ ซึ่งอาจเกิดการปลอมลายมือชื่อเพื่อกลั่นแกล้งทางการเมือง จึงกำหนดให้สามารถยุติการดำเนินการได้ หากพบว่ามีการปลอมลายมือชื่อหรือกรณีสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอผลการสอบสวน อันเนื่องมาจากพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหา อาจเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวน หรืออาจเข้ามายุ่งเหยิงต่อพยานหลักฐานทำให้เกิดความไม่เป็นกลางในการสอบสวน

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายประยุทธ์ รัตนเสนีย์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๖๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ผู้รับผิดชอบ ๑. นายณรงค์ดี สุขสมบูรณ์ ผู้อำนวยการกองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

๒. นายอนุพันธ์ พานิช ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑

๓. นายธนาวุธ เหล่าเจริญพาณิชย์ นิติกรปฏิบัติการ

หมายเลขติดต่อ ๐๒ ๒๔๑ ๙๐๓๖

อีเมลล์ Thanawutlaow@gmail.com

✓

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สมควรยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้มีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขึ้นแทนเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“ผู้มีสิทธิเข้าชื่อ” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๕

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า เขตเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

“ผู้กำกับดูแล” หมายความว่า ผู้มีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลหรือควบคุมดูแล การปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

(๑) นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล และสำหรับเทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในกรณีที่ได้รับมอบหมายจาก ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ปฏิบัติราชการแทน

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สำหรับกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๕ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นได้รับเลือกตั้ง อยู่ในวันที่ยื่นหนังสือแสดงเจตนาตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๓ และในวันดังกล่าวต้องไม่อยู่ใน ระหว่างเป็นผู้ถูกต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือถูกจำกัดสิทธิในการเข้าชื่อกันเพื่อถอดถอนสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๖ การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้กระทำได้โดยวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) การเข้าชื่อขอให้มีการสอบสวนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร ท้องถิ่น

มาตรา ๗ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อผู้ใดเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใด จงใจทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจอันจะเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ อย่างร้ายแรง หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อย แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือมีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต หรือกระทำการอันเป็นการขัดกัน แห่งผลประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิเข้าชื่อกันเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ใช้สิทธิ เลือกตั้งทั้งหมดในเขตเลือกตั้งเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นได้

จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือตามจำนวน ที่มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นได้รับเลือกตั้ง

มาตรา ๘ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อผู้ใดประสงค์จะให้ผู้กำกับดูแลสอบสวนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๗ มีสิทธิเข้าชื่อกันเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคนหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตเลือกตั้ง แล้วแต่จำนวนใดจะน้อยกว่า

ให้นำความในมาตรา ๗ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่จำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งหมดในเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๙ การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๗ ให้จัดทำเป็นหนังสือแสดงเจตนาว่าประสงค์จะถอดถอนผู้ใด ด้วยสาเหตุใด ยื่นต่อผู้กำกับดูแล พร้อมทั้งเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) บัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อ ซึ่งต้องมีชื่อ อายุ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน และลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อทุกคนโดยมีจำนวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ และเอกสารดังกล่าวต้องมีข้อความอย่างน้อยระบุว่า “เข้าชื่อเพื่อถอดถอน...(ชื่อและนามสกุลผู้ถูกถอดถอน)...” อยู่ทุกหน้า

(๒) รายชื่อผู้แทนของผู้เข้าชื่อที่จะมีอำนาจดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จำนวนไม่เกินสิบคน

(๓) คำรับรองของผู้แทนของผู้เข้าชื่อตาม (๒) ว่าผู้เข้าชื่อทุกคนเป็นผู้มีสิทธิเข้าชื่อตามมาตรา ๕ และได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

มาตรา ๑๐ เมื่อผู้กำกับดูแลได้รับหนังสือแสดงเจตนาและเอกสารตามมาตรา ๙ และพิจารณาแล้วเห็นว่าเอกสารถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ปิดประกาศหนังสือแสดงเจตนาและบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสั่งให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาสามสิบวัน โดยในการประกาศหรือเผยแพร่ดังกล่าวต้องกำหนดระยะเวลาร้องคัดค้านหรือถอนชื่อไว้ด้วย ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ปิดประกาศ

การพิจารณา การปิดประกาศและการเผยแพร่ตามวรรคหนึ่งต้องกระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแสดงเจตนา

ในกรณีที่ผู้กำกับดูแลเห็นว่า หนังสือแสดงเจตนาหรือเอกสารที่ได้รับไว้ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๙ ให้ผู้กำกับดูแลแจ้งให้ผู้แทนของผู้เข้าชื่อทราบว่าไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในเรื่องใด พร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้แทนของผู้เข้าชื่อไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนต่อไป

เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้กำกับดูแลตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแก่ผู้นั้นโดยเร็ว

มาตรา ๑๑ ผู้ใดมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อ โดยตนมิได้สมัครใจ หรือมิได้ลงลายมือชื่อ หรือประสงค์จะถอนตนจากการเข้าชื่อ ให้ผู้นั้นมีหนังสือแจ้งให้ผู้กำกับดูแลทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศตามมาตรา ๑๐ และให้ผู้กำกับดูแลส่งถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อ

ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการปลอมลายมือชื่อ ให้ผู้กำกับดูแลดำเนินการให้มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจต่อไป

มาตรา ๑๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ แล้ว ให้ผู้กำกับดูแลดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีการถอนชื่อ จนมีรายชื่อเหลือไม่ถึงจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ ให้ยุติเรื่องและแจ้งให้ผู้แทนของผู้เข้าชื่อทราบ

(๒) ในกรณีที่ไม่ว่าจะมีการถอนชื่อหรือไม่ หากมีรายชื่อเหลืออยู่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ ให้ผู้กำกับดูแลประกาศให้ประชาชนทราบและให้ถือว่าการถอดถอนมีผลตั้งแต่วันที่ประกาศ และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกถอดถอนพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

มาตรา ๑๓ การเข้าชื่อขอให้มีการสอบสวนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๖ (๒) ให้จัดทำเป็นหนังสือแสดงเจตนาว่าประสงค์จะให้มีการสอบสวนเพื่อถอดถอนผู้ใด ด้วยข้อกล่าวหาใด ยื่นต่อผู้กำกับดูแล และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่จำนวนผู้เข้าชื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ และให้เปลี่ยนข้อความที่ต้องระบุไว้ในเอกสารทุกหน้าเป็น “เข้าชื่อเพื่อสอบสวนและถอดถอน...(ชื่อและนามสกุลผู้ถูกสอบสวน)...” แทน

ในการระบุข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ผู้เข้าชื่อต้องระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการกล่าวหาที่แน่นอนด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อผู้กำกับดูแลได้รับหนังสือแสดงเจตนาและเอกสารตามมาตรา ๑๓ แล้ว ให้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปและให้นำความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ เมื่อพ้นกำหนดเวลาคัดค้านหรือถอนชื่อตามประกาศตามมาตรา ๑๔ แล้ว ให้ผู้กำกับดูแลดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีการถอนชื่อ จนมีรายชื่อเหลือไม่ถึงจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ยุติเรื่องและแจ้งให้ผู้แทนของผู้เข้าชื่อทราบ

(๒) ในกรณีที่ไม่ว่าจะมีการถอนชื่อหรือไม่ หากมีรายชื่อเหลืออยู่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ผู้กำกับดูแลดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน พร้อมทั้งแจ้งข้อกล่าวหาให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาคัดค้านหรือถอนชื่อ

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและการสอบสวนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีสิทธิทำคำชี้แจงเป็นหนังสือเพื่อแก้ข้อกล่าวหายื่นต่อคณะกรรมการสอบสวนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา หรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการสอบสวนขยายให้ แต่จะขยายให้ได้ครั้งเดียวไม่เกินสามสิบวัน

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว หากคณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลา ผู้กำกับดูแลอาจขยายระยะเวลาการสอบสวนออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

มาตรา ๑๗ เมื่อมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อดำเนินการสอบสวนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดแล้ว ผู้กำกับดูแลจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่เพื่อรอฟังผลการสอบสวนก็ได้ หากเห็นว่าการคงอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้นต่อไปอาจเกิดการเสียหายแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจะเป็นผู้ประพฤติผิดต่อการสอบสวน หรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย หรือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏขึ้นโดยชัดแจ้ง ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีความผิด และผู้นั้นยังมีได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อน ให้ผู้กำกับดูแลสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใดในช่วงที่หยุดปฏิบัติหน้าที่โดยถือเสมือนว่าผู้นั้นได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดระยะเวลาที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปก่อนปรากฏผลการสอบสวนดังกล่าว การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้จ่ายจนถึงวันก่อนวันที่พ้นจากตำแหน่ง

ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิอุทธรณ์ได้ โดยในกรณีที่คำสั่งนั้นเป็นคำสั่งของนายอำเภอ ให้อุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีที่คำสั่งนั้นเป็นคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และในกรณีที่คำสั่งนั้นเป็นคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว โดยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

มาตรา ๑๘ เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้กำกับดูแลสั่งถอดถอนผู้นั้นโดยพลัน ไม่ว่าผู้นั้นจะได้พ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้วหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เพราะเหตุตาย โดยในคำสั่งดังกล่าวให้ระบุพฤติการณ์ที่เป็นเหตุให้ถูกถอดถอนไว้ด้วย และให้ผู้ถูกถอดถอนพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่มิคำสั่งหรือนับแต่วันที่สั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้กำกับดูแลสั่งยุติเรื่อง

เมื่อมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ผู้กำกับดูแลแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยพลัน

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา การเข้าชื่อเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ (๒) ในเหตุเดียวกันจะกระทำมิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิการเข้าชื่อเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ (๑)

มาตรา ๒๐ ผู้ใดลงลายมือชื่อปลอมในการเข้าชื่อเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ หรือในการดำเนินการตามมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีนับแต่วันที่ศาลสั่ง

มาตรา ๒๑ ผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใดหรือข่มขู่ด้วยประการใดเพื่อให้บุคคลใดเข้าชื่อหรือมิให้เข้าชื่อ ในบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อ หรือเพื่อให้บุคคลใดถอนชื่อหรือมิให้ถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีนับแต่วันที่ศาลสั่ง

มาตรา ๒๒ ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อเข้าชื่อหรือไม่เข้าชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อ หรือเพื่อถอนชื่อหรือไม่ถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปีนับแต่วันที่ศาลสั่ง

มาตรา ๒๓ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียง เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึง พระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามวรรคหนึ่งกำหนดวิธีการและจำนวนราษฎร ที่ต้องมีในการถอดถอนหรือในการดำเนินการเพื่อให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่นสิ้นสุดลง หรือเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งแตกต่างไปจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้วิธีการและถือจำนวนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ

หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

พ.ศ. ๒๕๖๒

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์
ของกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย
และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“กฎหมาย” หมายความว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และ
ประมวลกฎหมาย

“กฎ” หมายความว่า กฎตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง บรรดาที่มีผลให้เกิดภาระแก่ประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิ หรือกระทบต่อสถานะของบุคคล

“การจัดทำร่างกฎหมาย” หมายความว่า การจัดทำและพิจารณาร่างกฎหมายเพื่อให้มีกฎหมายขึ้นใหม่ ยกเลิก ปรับปรุง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย

“การวิเคราะห์ผลกระทบ” หมายความว่า การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

“การประเมินผลสัมฤทธิ์” หมายความว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายและกฎว่าได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายนั้นมากน้อยเพียงใด คำนึงค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนหรือไม่ หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนหรือไม่เพียงใด

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานที่เป็นของรัฐไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด และไม่ว่าจะเป็นองค์กรในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ

“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีหรืออาจมีสิทธิหรือหน้าที่ หรือได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย กฎหมาย หรือกฎ อันมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ประกอบการ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งมีหรืออาจมีสิทธิหรือหน้าที่ หรือได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(๒) กลุ่มบุคคลหรือชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีวัตถุประสงค์กระทำการเพื่อประโยชน์ของกลุ่มบุคคลหรือชุมชนดังกล่าว

(๓) หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องหรือที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น

“องค์กรที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า สมาคมหรือมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สภานิติบุคคลที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

“ระบบกลาง” หมายความว่า ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน

“คณะกรรมการกฤษฎีกา” หมายความว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

“คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน

ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ หน่วยงานของรัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นแก่ประชาชน และนำผลนั้นมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน

ในการจัดทำร่างกฎหมาย หน่วยงานของรัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการเฉพาะกรณีที่จำเป็น และพึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน รวมทั้งพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่การจัดทำร่างกฎหมายที่กำหนดในกฎกระทรวงด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖ ในการที่ศาลยุติธรรมจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีโทษอาญา โทษทางปกครอง หรือสภาพบังคับที่เป็นผลร้ายอื่นแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลและศาลเห็นว่าเป็นเหตุผลอันสมควรว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นไม่สอดคล้องกับมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมีใช้กรณีที่บทบัญญัตินั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอันเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีความวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นต่อประธานศาลฎีกาเพื่อเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย